

Abonamentul

Pentru monarhie:
Pe an 12 cor., ¹/₂ an
6 cor., ¹/₄ an 3 cor.

Pentru străinătate:
Pe 1 an 18 frcs., ¹/₂ an
an 9 frcs., ¹/₄ an
4 frcs. 50 cm.

Fóea apare în fie care
Sâmbătă.

Unirea

Insertiuni

Un sir garmond:
o dată 14 fil., a dóua órá
12 fil., a treia órá 10 fil.

Tot ce privesce fóea,
să se adreseze la »Re-
dactiunea și Admini-
stratiunea Unirii»

in
Blaș.

Fóe bisericescă-politică.

Anul XI.

Blaș 5 Octobre 1901.

Numérul 40.

Mitropolitul nostru la Sfinția Sa.

Joi în 19 Septembrie a. c. Sfinția Sa Papa de la Roma a primit în audiență particulară pe Escelența Sa Preasfințitul Mitropolit Dr. Victor Mihályi de Apșa.

Escelența Sa a cerut audiența Marți sara în 17 Septembrie și a treia zi, Joi, a și fost primit de Sfinția Sa. Singur faptul acesta e de ajuns, pentru cei ce cunosc obiceiurile curții Pontifice, pentru a judeca stima și iubirea de care se bucura capul Bisericii noastre înaintea Următorului Sfântului Apostol Petru.

Audiența a fost defiptă pe 11¹/₂ óre, cu tóte aceste abia a sosit Escelența Sa la 11¹/₄, îndată a fost introdus în chilia de lucru a Sfinții Sale, unde a avut loc audiența. Împrejurarea acesta e o nouă dovadă despre intimitatea și cordialitatea primirii de care s'a bucurat înaltul nostru Archiepiscop.

Audiența a durat aprópe 20 minute, în care timp Sfinția Sa s'a informat cu deamăruntul despre starea provinciei noastre bisericesci în tóte direcțiunile. Interesul și dragostea ce Venerabilul nonagenar din Vatican a arătat-o bisericii noastre și credincioșilor neamului nostru sînt fórté prețioșe și onorátóre pentru noi.

La finea audienței date Mitropolitului nostru, a fost admis la audiență și scriitorul acestor șire. Cu aceea ocaziune cu ochii proprii am potut să ved și să mă conving încă o dată, cât de mult ține Sfinția Sa la biserica noastră și la persóna Venerabilului nostru Mitropolit. Înainte de ce ne-ar fi concediat, cu mâna dreaptă a prins mâna Mitropolitului, cu mâna stângă mâna mea, și emoționat a zis de repețite ori: „Dio vi benedicà! Addio cari! Dio vi benedicà! Vi stringo la mano!” Era un moment de adénci emoțiuni a vedé pe un Bétrân de 92 ani, pus la paza credinței și moralului din tóta lumea, cum își arată iubirea și îngrijirea sa părintescă față de o parte atât de mică a vastei sale împérâții, cum este provincia noastră bisericescă.

Impresiunea, cu care am părăsit Vaticanul a fost, că sórtea bisericii noastre e așezată sub pază bună.

H.

DUPĂ ADUNARE.

În numărul acesta inchiem raportul nostru despre adunarea generală a *Asociațiunei*. Apreciând, cum se cuvine, importanța acestei adunări, am ținut să dăm anume un raport, cu atât mai fidel, mai detaliat și mai obiectiv, cu cât am observat că cele alalte foii ale noastre, și cu deosebire cele din Sibiu, tocmai n'aú făcut'o.

În tot de una am dat atențiunea cuvenită *Asociațiunei*, și îi vom da-o, în măsură și mai mare pe viitor. Dacă pe terenul politic de atâta timp sîntem zătieniți, și póte vom mai fi încă, se cade, e necesar, ca cel puțin pe terenul cultural să fim mai activi și mai rodnici.

Adunarea din Sibiu noi o socotim în acesta privință de bun augur. Mulțimea publicului, ce a asistat la acesta adunare, interesantele ședințe, frumoșele serbări ce le-aú urmat, marele interes al publicului din afară și al presei în general, tóte aceste sînt dovezi, că *Asociațiunea* a deșteptat deja interesarea Românilor.

Interesarea acesta a produs de bună samă și discuțiunile acelea vii, uneori mișcate și critice, cari unora li-se vor fi părut cine știe cum, noué înse ni-se par niște semne bune. Pentru că noi avem firma convingere, că toți aceia, cari cu condeiul și cu cuvîntul, aú tratat chestiunile *Asociațiunei*, aú fost și sînt conduși de zel curat și desinteresat pentru cauza culturii noastre naționale. Sîntem firm convinși, că toți aceia cari în plenul ședinței aú luat cuvîntul, ca să pledeze într'o chestiune saú alta, aú fost conduși exclusiv numai de gândul de a servi cauzei culturii și literaturii noastre, de parte de ori ce considerații străine, personale saú de altă categorie.

Acésta ținem să o accentuăm, cu atât mai mult, cu cât am urmărit cu atențiune mersul lucrurilor și cunoștem și persónele, cari aú avut vre un rol în adunare.

De aceea nu putem aproba pe cei ce vedem că încercă, în mod cu totul nevrednic, a batjocori și pe unii și pe alții, din incidentul adunării. Am înțelege critica obiectivă, din ori ce parte ar veni ea, fie chiar și din partea *acelora*, cari sînt străini de

Asociațiune — cum sînt conducătorii foii din Arad; — nu înțelegem înse aceea tendentă nedémnă de a batjocori, în mod ușuratic pe niște bărbați așa de sus puși în viața noastră publică, și în ochii tuturor Românilor de bine, cum sînt bărbații, pe care încrederea unei adunări de fruntași, cum a fost cea din Sibiu, i-a chemat la conducerea celei dintăiú asociatiuni culturale și literare a Românilor din patrie.

Protestăm în contra acestor proceduri, cari ar trebui să lipsescă în fine și din presa noastră; și trebuie să ne ridicăm cuvîntul contra lor mai ales atunci, când vedem cu indignare, că chiar și scrisorile noastre sînt citate — firește, în mod incorect, și fals!*) — spre întărirea zeflemelelor nesărate ale nu știu-cui.

Ast fel de meschinerii, cari aú inveninat așa de mult viața noastră politică, nu este iertat să se introducă și în viața noastră culturală. Er cei ce le introduc, cu atâta maliție și ușurătate, trebuie să găsescă tóta presa cinstită în contra lor.

Dar să revenim. —

Dintre tóte momentele adunării din Sibiu, cel mai important, și care mai mult a preocupat și pasionat adunarea, a fost de sigur alegerea comitetului.

Fie, ca rezultatul acestei alegeri să reese, conform importanței ce i-s'a dat, spre binele și prosperarea *Asociațiunei*!

În însași alegerea apoi, cel mai frumos și mai înălțător punct a fost *alegerea președintelui*. Toți cei de față, saú întâlnit, la acest punct, într'un gând și într'o simțire, ca să invite în fruntea *Astreii* noastre pre acel bărbat, care ca un *astru* s'a ridicat, încet dar sigur, pe orizontul vieții noastre publice, pe dl. *Alexandru Mocsonyi*.

Aclamațiunea unanimă și entusiată, cu care domnul *Alexandru Mocsonyi* a fost proclamat de președinte al primei noastre *Asociațiuni*, a fost adevărata manifestatiune, de încredere și de simpatie, ca și care mai frumoșă, nime nu póte primi de la Români, mai ales în timpurile acestea nenorocite.

*) Citatul, ce-l scóte Trib. Pop. — de ea e vorbă — din *Unirea* nu se referéște la *președinte*, ci la *secretarul I*. Să fi greșit »Leandru» ori să fi fost de noué rătăcios? Despre președint, din contră, se zicea în *Unirea*: »Nu se așteptă de la președintul *Asociațiunii* . . . să fie muicatori de birou. . . . Ci se așteptă, ca el prin caracterul, poziția, erudițiunea ori talentele lor dovedite, să împodobescă cu *auctoritate morală și culturală* . . . primul nostru areopag cultural.» — *Red.*

Gratie poziției, ce dl. Mocsonyi și-a eluat în mijlocul neamului său; în ciuda atâtor intrigi și miserii, grazie clarității sale de judecată, cu care de atâtea ori a luminat situațiile cele mai încurcate, și grazie mai ales caracterului său adamantin, firm și curat, de care probă strălucită a dat în totă viața sa, — astăzi la dînsul privesc toți Românii de bine din această țară, ca la unul, care este chemat să dea avânt spre progres solid cauzei noastre culturale, atât de importante în viața poporului nostru.

Noi îi dorim, de la Dumnezeu, cel mai deplin succes, spre binele nostru al tuturor.

Nouăle alegeri. Alegerile de deputați pentru noua sesiune parlamentară, a început deja la 2 crt. Ori cât de mult s'a laudat guvernul, că de data acesta prin legea despre judicatura Curiei, să poată asigura curățenia alegerilor și libertatea votării, totuși după cum se anunță, corupțiunile, cortezirile și totă cetă de păcate electorale, au fost și acum în deplină înflorire mai ales în tabăra guvernamentală, care n'ave să se tēmă de baionetele gendarmilor. De altmintea n'au lipsit nici alegeri înpreunate cu vērșări de sânge și bătăi. așa în cât se pōte zice, că tōte s'au petrecut după vechiul calapod.

Mōrtea lui Egan. — Ceiitorilor nostri nu le este necunoscut acest nume.

Mai anul trecut aprețiasem într'un prim articol activitatea acestui harnic bărbat, care azi nu mai este, și a cărui mōrte e atât de misterioasă.

În nord-ostul Ungariei bietul popor ruten, ajuns la sapă de lemn prin lacomia Jidanilor, deplânge pe cel mai mare binefăcător al său; presa intrégă îl deplânge și nu ne putem sustrage nici noi acestei emoții obstesci, când așa de puțin sînt astăzi luptătorii cu vizirul deschis și așa de entropitōre e influința desastroasă a Jidanilor.

De vre-o trei ani miseria Rutenilor a atras asupra-și îngrijirea guvernului. Cam târziu, ce e drept, dar încă totuși mai era nădejde de a ridica cât de cât pe acest popor hotărît peririi.

Eduard Egan — irlandez de origine, a fost pus în fruntea acestei mișcări în calitate de comisar guvernial.

Am aprețiat la timpul său activitatea lui; a împărțit vite și grâu de sēmîntă poporului, a înființat societăți de credit și de consum, paralisând prin acesta contropitōrea putere a cămătarilor semiți, cari aduseseră poporațiunea la starea acesta de plâns.

Rezultatele reale ale acestei activități binefăcătoare s'au putut erua mai ales din gōna fățișă, ce s'a purtat în contra harnicului comisar ministerial: l'au terfelit prin jurnale, că propagă antisemitism, au urmat chiar și interpelări în dietă. Pressa jidano-magiară spunea cu o cucernicie de mironosită că

activitatea lui Egan nu e umanitară, de 6re ce persecutēză esistența elementului semit...

Ca și când umanitarismul nu ar avea drept limită naturală apărarea proprie.

Acest bărbat, care a avut curajul și energia a ținea piept cu elementul ajuns la putere în țara noastră, acest erou, care a întins mîna unui popor alunecat pe povirnișul pierzării — a murit Vinerea trecută între nisece împrejurări atât de misterioase, în cât țara intrégă e nedumerită dacă e vorba de o nenorocire sau de un asasinat.

În ziua numită, mergēnd cu trăsura din Ungvár spre Szeređnye împreuna cu silvicultorul Rochlitz, în mijlocul drumului a oprit trăsura ca să continue calea pe jos. Apucând mai înainte cu vre-o 30 de pași, silvicultorul a auzit de o dată o împușcatură și a vēdut cum Egan se rostogolește de pe cōsta dealului.

Singurul martor al acestei tragedii — silvicultorul — nu știe spune, dacă împușcatura a fost din pușca lui Egan (o avea la sine) sau de alt undeva.

Și chiar în momentul când scriem și-rele aceste planēză o cetă misterioasă asupra acestui sfirșit de viață.

Pressa jidovită susține hotărît, că Egan s'a sinucis de 6re ce era încurcat în datorii — un lucru, care s'a dovedit deja de absolut neadevērāt.

Nu sîntem chemați a alimenta suspiciuni așa de grave, nu ne ocupăm deci de cazul când Egan ar fi căzut victimă unui atentat, ci rēmānem pe lângă presupunerea, că el s'a sinucis.

De o vreme mai îndelungată suferea de nervi, efect al activității sale încordate. Haita ce presa jidană a pornit-o în contra lui nu putea de cât să potențeze acesta nervositate și adese ori spunea că i-e frică de vre-un atentat.

Aceste tōte au putut să infringă pe omul de fier, să sîngă energia unui om, care era prea slab să lupte în contra unui element care din ce în ce se instăpânește mai mult în nenorocita noastră țară.

E o tristă constatare acesta pentru atmosfera politică a țării; e un triumf pentru elementul semit atotstăpānitor.

Am putea-o asemēna cu aceea epocă de decadință a imperialismului Romei când toți cei ce nu se închinau orbește Cesarului erau judecați la mōrte sau aruncați în exil. . . .

Asociațiunea în Sibiū.

— Raport special. —

(Fine.)

Conferența literară.

Unicul punct, cu adevērāt literar, în decursul adunării, a fost conferența literară ținută de tinerul Dr. Sextil Pușcariū, în sala școlii de fete, care pe lângă localul adunării e numai un mic salonaș. Cei mai mulți nu s'au interesat de acesta conferență, parte că erau preocupați de alte chestii,

parte că unora li-se părea că au citit deja în *Gazeta Transilvaniei* ceea ce conferența promitea: ceva despre *Patriarhatele* lui St. O. Iosif, cel mai nou volumaș al celui mai de valōre dintre tinerii poeți români.

S'au înșelat amar acestia, și au ce regreta toți aceia cari au negles conferența. De alt fel dacă veniau toți, nici loc n'aveau fiind saleta școlii de fete și ast fel literalminte indesuită.

Printre cei de față se remarcă Esc. Sa Mitropolitul, Mețianu, Vicariul Dr. Pușcariū, Iosif Pușcariū (tatăl conferențiarului,) S. Mebedinți, prof. universitar din București, fōrte multe dame, cu deosebire dșore, din societatea sibiană.

La 3 6re apare conferențiarul, un tiner elegant, simpatic, cu infătoșare de artist. Se apropie de catedra sa. Atunei Dr. Il. Pușcariū, preș adunării, se ridică, și spune că după obicei ar fi trebuit să ni-se presinte la acesta adunare un raport literar . . . dar în locu-l ni-se dă ocaziune a asculta o conferență.

Cuvîntul acesta cu caracter *oficios*, ce conținea și o fină aluziune, era ca o deschidere a ședinței literare.

Tinerul conferențiar începe cu o vōce plăcută, într'un limbaj dulce românesc, cu față veselă, radiōsă. Are înainte sa file scrise, dar numai din când în când le privește. Vorbește absolut liber, nu înse improvisat. S'a pregătit bine, chiar și poesie ce citeză din elegantul volum, ce-l are lângă sine, ni-le spune de rost, declamāndu-le perfect, cu gesturi libere și potrivite.

Ni-a presintat pe Iosif; ne-a spus că e ardelean, care deși locuște în București, și a petrecut mult în străinătate, cu sufletul e totuși la noi, în Transilvania.

El a trecut, ca alți mulți, granița, dar necontenit se uită îndērēpt la plaiurile părăsitate și la cei ce le locuiesc. E tot al nostru, ca și *Coșbuc*. Are chiar, o înrudire sufletescă cu poetul nostru nāsēudean, deși e cu totul altul.

Ne-arētat care sînt ideile și sentimentele lui Iosif, pe care conferențiarul îl cunoște personal și l'a pētruns până în suflet.

În fine . . . ar fi să reproduc intrégă conferența, dacă ar fi să spun *tot*, ce ni-a vorbit. Mē dispensez înse de acesta sarcină, convins că conferența se va publica.

Destul să constat că conferența a fost strălucită, elegantă. Liniștea absolută și atențiunea încordată, cu care îl ascultau toți, unii pētrunși și răpiți, era dovada despre succesul desēvirșit al conferențiarului.

Eū, în special, care înainte priveam în conferențiar pe autorul *Iuveniliilor*, ușuratic, dornic de picanerii și aprōpe ca înrudit și spiritualicește cu Ion de la Buceciū, am rēmas fōrte plăcut înșelat. M'a cucerit total și i-am gratulat cu adevērātă mulțumire că mi-a procurat un moment senin și recreator, în toiul agitatei adunări de la Sibiū.

De sigur tinerul poet Iosif, nu și-ar fi putut găsi la noi un mai bun interpretator, și un mai iscusit recensent, care să-l presinte publicului. Conferențiarul părea un frate dulce sufletesc al poetului său și al nostru.

„APA MINERALĂ (AMARĂ) FRANCISC IOSIF” este unicul purgativ-natural și plăcut la gust.

Ședința II.

Un interes deosebit se manifesta față de eventualele decizii ale ședinții acestora. Toți erau dornici să știe cu un moment mai înainte, cine va fi preșident? cine vor fi aleși în comitet? Și acesta cu atât mai ales, cu cât se făcuseră o mulțime de combinații.

Raportul general.

Îndată la începutul ședinții comisiunea pentru cenzurarea raportului general prin referentul său dl. *Proca* propune luarea raportului spre știință și în special referitor la abdicarea preșidentului, a III. sa Dlul preposit *Ioan M. Moldovan*, propune ca adunarea generală să lele cu regret la cunoștință retragerea-i din demnitatea de preșident, îi mulțumesc pentru conducerea de până acum și speră, că și pe viitor va da Asociațiunii tot sprijinul.

Referitor la *museul etnografic* comisiunea nu crede de sosit încă timpul pentru înființarea lui, aprobă toate lucrările făcute până acum. De asemenea constată creștere în ce privește numărul membrilor și și exprimă regretul pentru membrii decedați.

Ceea ce a dat un mai viu interes discuției a fost chestiunea *fundatiunii Nichita*, a cărei istoric îl cuprindem în următoarele: advoc. *Nichita* lasă o avere de vreo 40 mil cor. Asociațiunii, ca erede universal, cu condiția să ajute școlile și bisericile gr. cat. din Sălăgiu. Asociațiunea a propus respingerea legatului din considerație, că fundatiunea este de caracter pur local și confesional și e destinată pentru ajutorarea școlilor și bisericilor gr. cat. române din Sălăgiu; apoi pentru că e de a se contopi cu un alt fond deja existent și administrat de institutul „*Silvania*” și că în sfârșit nici referințele de drept ale fundatiunii nu ar fi pe deplin clarificate. Comisia respinge motivarea această și îndrumă comitetul să continue pertractările pentru limpezirea afacerii și ajungerea în deplină posesiune a rămasului. Dnii *Part. Cosma* și *Dr. Diaconovich* susțin hotărârea comitetului, ér dnii *Pațiu* și *Zev. Mureșan*, cer espres ca fundatia să fie dată în grija Ordinariatului de Gherla, unde sînt mai sigur, de cât la Asociațiune. Dl. *Andr. Cosma* directorul *Silvaniei*, dovedește că nu-i vorba de nici o con-fuziune a referințelor de drept și că *Silvania* nu-și rezervă nimic, cîe gata să cedeze Asociațiunii și fundatiunea aflată la ea în deposit. Dnii *Tileu*, *Dr. Maniș* și *Dr. Vlad* încă combat vederile comitetului special pe tema confesională, ér Dl dr. *Bunea* invocă argumente din dreptul public, după cari, dacă o fundatie nu e primită de erede, trece în administrația statului. La sfârșit propunerea comisiunii se pune la vot și se primesc cu 62 contra 60 voturi.

Chestia școlilor.

Resolvându-se în sfârșit chestiunea fundatiunii *Nichita*, raportul comisiunii trece la altă chestiune, chestiunea școlară; urgiteză executarea hotărârei luate în adunarea generală de la *Beiuș* (1898).

E o chestiune veche, al cărei istoric trebuie să-i schițăm. Cei ce în adunarea de la *Mediaș* combăteau întemeierea *căsei naționale*, cum și alți bărbați de valoare,

cereau cu insistență ca *Asociațiunea* să vie în ajutorul școlilor noastre populare lipsite de ajutor material și ast fel periclitare în ființa lor românească. Tote cererile de acest fel erau consecvent respinse de comitei sub pretext, că nu sînt bani destul, și cu mai puțin nu se pôte face nimic. Refusul acesta al școlilor mulți nu-l puteau mistui. Căci nu merge — își ziceau amicii școlii române — ca *Asociațiunea* noastră de *cultură* să respingă așa de rece o instituție merită a *întemeia* cultura poporului nostru. Dacă nu ai chiar bani, să-i dai tot ce ai, să-i dai măcar un *sprijin moral*.

Etă de ce în adunarea de la *Beiuș* comisiunea raportului general, prin referentul său *Dr. Dăianu*, a propus, și adunarea a hotărît, că comitetul central câștigându-și de la Ordinariate date sigure despre starea școlilor, să facă un studiu amănunțit și pe baza lui să pornescă o acțiune morală în sprijinul școlilor. — Se contempla atunci, că prim-secretarul „*Astre*” ales anume în aceeași adunare, pe baza datelor câștigate, va porni o campanie în presă, ori va iniția o măcar în *Transilvania*, prin care arătându-ne adevăratul pericol ce amenință școlile, va deștepta interesarea mai vie a publicului pentru școle, și va determina ast fel pe cei cu bani, băncile noastre, ori pe alți mecenati, ca să jertfescă tot ce pot pentru mântuirea școlilor noastre de sub înfrînirea statului, care să încuibă în schimbul unui mic ajutor anual, ce dădea școlilor, ca să corespundă salariului minimal de 300 fl. și evinevenalelor.

Lucrul n'a eșit pe cum se aștepta. În adunarea generală din 1899 comitetul a raportat, că a cerut datele despre școle, dar unele Ordinariate nu au răspuns nimic. Adunarea cerea comitetului să insiste pentru câștigarea datelor și să continue lucrarea.

Greșala era că chestiunea n'a luat-o în mână prim-secretarul cărui i s'ar fi cvenit, cî secretarul al II. Dînsul căutând să rezolve chestiunea în sensul cel mai ușor, propunea comitetului, în primăvara anului 1900, un conelus de abandonare, pe motivul că și după datele câștigate până atunci s'ar recere așa de mulți bani, căți „*Astra*” nici când nu va puté da.

Va să zică secr. II. confunda acțiunea morală, publicistică, cu acțiunea materială, financiară. Și fiind-că acesta nu se putea realiza, credea că nu mai trebuie făcut *nimic*.

La insistența unor membri în sfârșit secr. I. a declarat că la el chestiunea în mână și a promis că va face dînsul studiul cerut.

Asta se întimpla, mi-se pare, în Iunie 1900. La adunarea generală din 27 Aug. 1900 înse adunării generale nu i-s'a mai raportat *nimic* în chestie. Din contră la propunerea unui distins membru estern (nu din *Sibi*) s'a votat pe sama unor anumite școle, ca ajutor, 2000 corone.

Acesta este istoricul chestiunii, a cărei rezolvare comisiunea o urgita acum, în al 3-lea an, de la comitet.

Fată cu propunerea comisiunii, se ridică dl. *Dr. Diaconovich*, I. secr. și zice că propunerea e fără obiect, pentru că s'au votat 2000 cor. pentru școle.

Dr. Aug. Bunea, observă că e vorba de acțiunea morală și nu de sprijinul material, și că comisiunea trebuia să insiste pentru executarea unei hotărâri a adunării

gen. care părea a fi uitată cu totul, pentru că în raport nici pomenire nu se face de ea.

P. Cosma spune că chestia s'a predat comisiunii scoiastice, nu mai privește comitetul. — Ca scusă e bună și ușoră, dar în meritul lucrului foarte puțin mângăitoare, pentru că dacă toate secțiunile sînt numai pe la început, apoi sect. scolastică tocmai a lucrat foarte puțin.

Pentru a lumina întregă starea lucrului, mai adaug ce am auzit de la un financiar, că nici cele două mil cor. votate anul trecut, nu s'ar fi dat.

Comisiunea financiară.

Raporteză prin *Dr. Coriolan Pop*, dir. *Bihorenei* din *Oradea-mare*. Raportorul nu intră în amenunte. Socotelile le a aflat bune, și propune absolutoriul; asemenea se aprobă bugetul. Relevéză ca dorințe numai două lucruri: a) ca restanțele de taxe ale fostelor eleve de la internat, în suma de 4 mii cor. să se incasseze curînd; b) ca la inventar edificiile să nu se introducă an de an tot în aceeași valoare, care scade an de an, ci să se amortiseze ore care percent, ca inventarul să fie real. — Se primesc, după scurte observații ale *Dior*; *Simonescu*, *Dr. V. Bologa* și *P. Cosma*.

După aceste are cuvîntul dl profesor *Barcian*, care face propunerea, ca comitetul să rîge instituttele românesce de bani, ca din sumele destinate în fie care an spre scopuri culturale, să transpună Asociațiunii 50% care apoi la rîndul ei adunându-le toate într-o sumă, să le deie acelei instituțiunii culturale, pe care o va afla de mai lipsită. În chipul acesta motivéză dl *Dr. Barcian*, banii acestia nu se vor mai imprăștia în toate părțile, fără ca să li-se cunoască efectul, ci vor fi de un mai însemnat folos, considerând că cuotele acestea adunate la un loc daă o cifră considerabilă.

Propunerea se predă comitetului spre studiere.

Comisiunea literară.

Vorba vine comisie literară. Publicul așa o privia. Comisiunea raportului general anume nu s'a atins de p. VI. al raportului, ca să-l lase comisiunii mai competente, celei esmise pentru esaminarea modificărilor făcute în *Regulamentul* secțiunilor literare. Când a fost înse la adeca, președintele, și toți cei interesați, voiaă cu ori ce preț să sufîce ori ce discuție la tema literară. . . În parte au și reușit, dar numai în parte.

Referent a fost dl *G. Precup*, prof. la liceul nostru. Dînsul arată starea chestiunii privitoare la regulamentul, modificările ce s'au făcut, pe cari le recomandă, și mai propune și unele modificări nouă. Anume: între agendele secțiunii scolastice propune și unificarea terminologiei în manualele de școlă; între agendele prim-secretarului propune raportul anual, prevăduț sub p. a.) în §. 32.

Președintele vrea să treacă la alt punct, dl *Dr. Dăianu* cere înse cuvînt. Se începe o discuție mai animată.

Preș. La ce vrea să vorbești, am enunțat, s'a primit, urméză comisiunea financiară.

Dr. Dăianu. Am cerut cuvîntul înainte de a enunța; și de alt fel la propunerile primite eu voiă să fac un adaus.

Di Dr. Dăianu, arată, că în §. 11 al regulamentului se prevede la p. d.) între agendele secțiunii literare, un repertoriu anual bibliografic statistic al „întregii producțiuni literare române din patrie.“ S'a constatat că este datorită prim-secretariului de a face un atare repertoriu. Secțiunea literară însăși, într'o ședință, a refuzat a face acest raport. Prin urmare punctul acesta din „Reg.“ său trebuie sters, sau trebuie trecut la §. 34 între agendele prim-secretariului. Și până acum prim. secr. și-a recunoscut de datorința sa a face acest raport. În ast. an înseși-a dat un raport de tot s'ec, curat numai o listă cu titluri de cărți, cum s'ar face din partea orî cărui librar.

Dr. Diaconovich: Nu-l adevărat. Arată unde este în raportul oficios un ast fel de repertoriu. Nu este!

Dr. Dăianu. Mă rog; eu am studiat starea lucrului din Transilvania, org. oficios; broșura acésta nu o aveam atunci la mână. Constat și rectific, că aci de fapt nu e cuprinsă lista de cărți; dar eu atât mai rău, pentru că atunci n'ați dat absolut nici un fel de raport! Și de alt fel țin să releviez că on. com. central pare a ave opinii greșite despre postul de I. secr. Acest post, salarizat cu 1500 fl. s'a creat la 1895, anume cu scopul ca Asociațiunea să-și câștige un om, care să fie întreg al ei, și exclusiv al ei; un om al cărui întregă activitate și energie să fie consacrată cauzelor culturale și literare ale Asociațiunii. În cât faptul a respuns dorințelor, nu aparține aici. Constat înse că în ast. an nici raport literar nu ni-s'a dat, și peste tot activitatea secretarului prim nu se prea vede nici din raportul general. Mai mult comitetul însuși consideră secretariatul prim ca post administrativ. Relevând instituirea secțiunilor literare raportul general zice, declarativ:

„Organele de pân'aci ale Asociațiunii (adecă și secr. I.) au fost mai mult organe administrative, cari nu puteau fi chemate a conduce și o acțiune literară, ce reclamă o anumită calificatiune specială“ . . .

Fată cu aceste vederi greșite, oratorul constată că adunarea de la Blas (1895) creând postul bine salarizat de prim-secr. a intenționat să-l deie un organ cultural, care să aibă calificatiunea literară de a conduce o acțiune culturală și literară. Er nu un organ administrativ. Pentru că dacă și secr. I. e organ administrativ să face prea multă și prea scumpă administrație, și prea puțină literatură. Atunci administrația s'ecă a acestui aparat costă anual 3500 fl., și fie care „esibit“ al acestei administrații vine la 4 fl.

Președintele intrerupe pe orator, sub motiv că peste raportul general s'a trecut.

Dr. Dăianu vrea să se constate că în comis. rap. gen. anume s'a omis a se ocupa de chestii literare, ca să se pertracteze la comisia literară.

Dr. Bunea, președ. comisiunei se declară, că așa e.

P. Cosma zice că referentul a spus, că ce nu ating, înseamnă că aprobă.

Dr. Proca: N'a zis referentoriu la chestia acésta, ci la alt ceva.

Dr. Dăianu își dă propunerea în scris. — Nu se primește. Remâne acum, conform regulamentului, să avem două raporte, unul al secr. I, altul al secțiunii literare. . . .

Alegerile.

Se propune o comisie de candidare cu privire la alegerea președintelui și comitetului.

Dr. G. Popovici (Lugoș) spune că în înțelegere cu mai mulți a stabilit următoarea listă:

Patr. Barbu, Dr. Bunea, Andr. Cosma, Lebu, Dr. Leményi, Dr. Maniū, Dr. Vecerdea, Ungurian și Trăila — se primește.

Comisiunea se retrage. Publicul se mișcă; unii discută agitat; alții se primblă nervos.

E târziu la 2 ore comisia nu mai revine. Se vorbește să se amâne ședința pe după amiază. În sfârșit vine comisiunea și propune următoarea listă: Președinte Dr. Alesandru Mocsonyi, vpreș: Iosif Șt. Șuluț.

Membrii: Dr. Bunea, Part. Cosma, Grețu, Dr. Diaconovich, Dr. Marienescu, Papiū, Ivan. Dr. Roșca, Dr. Rusu, Togan, Dr. Il. Pușcariū, Dr. Vas. Hossu, suplenti: Dr. Cristea, Dr. Ben, Bardosy, Dr. Bologa, Ars. Bunea, Dr. Leményi.

Când se cetește numele Al. Mocsonyi sala erupe în aclamațiuni și aplause. La cele lalte nume aclamația lipsește, sau e slabă.

Imediat dl. Tilea anunță altă listă, și cere amânarea votării pe mai târziu. Ședința se ridică și se anunță continuarea pe 5 ore.

Mergem —

La banchet.

Aci e de noi Români. Aci toți sintem un trup și un suflet, mai ales un trup. Toți sintem de acord: să mâncăm și să bem. Numai nu prea avem; că chelnerii sint îngâmfai foarte. Au făcut bune afaceri până acum, și apoi banchetul acesta e ultima ocazie, că ne mai au.

Gluma la o parte. Sala cea mare de la „Gesellschaftshaus“ are alt aspect. Nu-i pravul acela înădușitor de la „convenire“, nici disordinea de la „sara de cunoștință.“ Acum avem mese lungi, foarte lungi, bine arangiate. Ordinea acésta umple sala de alt aer, și pe noi ne pătrunde de un sentiment s'erbătorec. E ospetul solemn al Românilor, cari se interesază de cultura și literatură lor.

Povestim vecinii, dar povestim încet, șopotind, par'că ne-am teme să nu stricăm armonia s'erbătorecă.

În fruntea mesei e preș. Dr. I. Pușcariū. La dreapta vicecomitele Reissenberger; la stânga primariul Drotloff. Vis-a-vis, ca un potrivit contrapunct al blondelor figuri sacone, stă dl. Patifa, din A.-Julia. Pe partea președintelui, aprôpe se remarcă figura venerabilului Dr. Rațiu, a senatorului Dimanceu, conducătorul grupei Piteștenilor. Ei ocupă mare parte a mesei, și damele îmbrăcate în costum național, împodobesc în mod pitoresc tabloul.

Tăcere! Se încep toastele.

Dr. Il. Pușcariū toastază pentru M. Sa și casa domnitore. Toastul ascultat în picioare e primit cu urale.

P. Cosma închină pentru reprezentantul comitetului și cel orașului.

Vice comitele și primariul răspund nemțește, scusându-se ambii, că nu posed limba română în așa măsură, ca să o stăpânescă. Ambii au vorbit cu miez, și au aretat multă simpatie Românilor.

Dr. Bunea închină, într'un toast avîntat, ca fond și frumoasă formă, pentru „Asociațiune“ și comitetul ei central. A fost toastul cel mai călduros primit.

Gr. Pletos închină pentru Sibieni.

I. Papiū pentru reprezentanții soc. fondului pentru teatru.

V. Podôbă pentru frații și surorile din Pitești.

D. Dimancea, fost senator, răspunde printr'un cuvînt călduros și tineresc. Spunea că Piteștenii voia să-și arete recunoștința fraților din Ardeal, pentru că ei le-au dat pe G. Lazar, care prin cultură românească i-a desrobii din sclăvia grecismului, și i-a deșteptat la o nouă viață.

La 4 ore s'a sfârșit banchetul.

Petrecerea poporală.

În grădina de alături era petrecerea poporală. Regret că n'am vădut defilarea sutelor de fete și ficiori, care se zice, că a fost splendidă, pentru că s'a făcut în ordine. Pe când am ajuns noi, cei de la banchet, în grădina nu mai era nici o ordine. Era înse și prea multă lume. Numai ôșpeti privitori, cu taxă de o cor. au intrat 1500. D'apoi actorii, ficiorii și fetele, bărbații și nevestele din satele frumoase din jurul Sibiului.

Era ca un tîrg; frumos tîrg. Îți reamintea de tîrgul găinet, pe care un orator îl încinse în urarea sa, la banchet. Ce mai frumoșete de costume, de fete, de fete și neveste! Și ce de mai variație.

În mijlocul grădinii găsi din întâmplare un cunoscut profesor de la gimn. săsesc din Sibiū, care era cu un alt străin, un doctor filosofae din München, cunoscut publicist politic, contra Magiarilor și în favorul sașilor. Pote e tocmai acela care așa de frumoșete observații a scris despre noi în *Kölnische Zeitung*. Am fost prezentat interesantului ôșpe din depărtare și am povestit tot timpul cât am mai stat acolo. Se exprima foarte bine de Români, de costumele lor, de vitalitatea și de limba lor.

Era tocmai momentul când un domn arangeriū (d. Bența) publica din etagiul pavilionului, ca vornicil de pe sate, următorul avis:

— Fetele și ficiorii, cari au bilete, să m'ergă cu ele acolo la cassă, unde se vor împărți premiile!

— Asta veți, zise doctorul din München, e cel puțin o limbă europeană, nu ca cea ungerescă. Am înțeles și eu de ce e vorbă.

Cu puțină latinescă și italianescă te ajuți ușor. Între ungeri înse absolut nimic nu înțelegi din limba lor.

Deși nu am vădut mult din petrecerea poporală m'am dus m'angălat, că cel puțin a vădut'o un străin așa de ilustru, și așa de simpatic nouă. De bună samă el va scrie mai mult.

Ședința III.

S'a început la 5^{1/2} sara. Imediat s'a trecut la votări.

Pe lângă lista comisiiei s'a mai ivit o listă, a minorității.

Minoritatea acésta era o grupare de acțiune în sinul Astrei. Gruparea celor ce doresc să vadă comitetul mai activ și mai rodnic, spre a deștepta interes pentru „Asoc.“ nu numai cu devisa culturii și literaturii, ci și cu acte culturale și produse literare.

S'a fost ținut încă Sâmbătă d. a. o conferență intimă pentru a ajunge la înțelegere, dar afară de niște discuții — mai mult sau mai puțin interesante, nu s'a ajuns la altceva, de cât la cunoștere reciprocă.

Minoritatea doria în fruntea comitetului pe Dr. Al. Mocsonyi ca preș. și pe Dr. A. Bunea, ca vicepreș; în comitet admitea numai 6 membri sibieni, din cei mai activi, și 6 suplenți; propunea înse alți 6 membri esteri, din Blaș. Brașov. Cluj. Lugos. Timișoara, — ca și membri să premească spiritul dominant în comitet.

Acésta și lista comisiei au fost listele principale. Unii dintre membri înse au făcut schimbări în amândouă.

Ast fel, după ce s'au dat biletele la urnă și 3 comisii de scrutiniu, cu mare muncă, au constatat rezultatul, s'a vădit că vreo 50 persoane au fost luate în combinație la diferite locuri, multe numai cu 1—2 voturi.

Dintre acestia au reușit următorii:

Dr. Al. Mocsonyi, președinte, aclamat cu unanimitate.

Ios. St. Șulufi vice-preș. (cu vreo 82 voturi, contra 57, date Drului Bunea.)

Membri în comitet au reușit cei din lista comisiei. (v. mai sus.)

Președ. eunță rezultatul.

Mai restază defigerea locului adunării viitoare. Invitări sînt de la Bala-mare și Oravița.

Aleși Pop preot. gr. cat. în Sasari, insistă pentru Bala-mare; vorbește Dr. Bunea. P. Cosma și Dr. Frâncu.

— Hotărîrea se conerde comitetului.

Ant. Paladi preot gr. cat. în Feneș multămește III. Sale Dlui Pușcăriu pentru conducerea adunării și îl rógă ca și pe viitor să dea tot spriginul său „Asociațiunii“ (Aprobări și aclamări.)

Preș. multămește pentru manifestația acésta așa de prețioasă și încheie ședința.

Concert.

Duminecă sara a fost concert dat de reun. rom. de muzică din Sibiu. Sala cea mare de la Gesellschaftshaus era până la ultimul loc plină de public. De prestațiunile chorului ce am zice, când renumele cel bun al acestei reuniuni e cunoscut pretutinderea. Soliștii: dna Crișan, dăora Olariu, dnii Dr. Stroia și Isaia Popa, au cântat cu deosebită artă și precizie. Programa concertului a avut și bucăți populare, dar și grele piese clasice. Reuniunea a trecut înse cu ușurătate peste interpretarea lor, răsipițată cu vii urale și aclamațiuni, cu bisări și rechemări.

Ca ceva nou și interesant la acest concert relevăm p. 1. „Brumărelul“ de profesorul nostru de muzică dl Murășan. E prima dată doră, când bucăți de ale iubitelui nostru compositor se esecută de chorul reuniunii din Sibiu. Acum începutul e făcut. Succesul neîntrecut ce a avut „Brumărelul“, ne umple cu mândrie și ne face să sperăm, că publicul sibian va mai avé ocașie să guste frumuseța compozițiunilor dlui Murășan.

Închierm adncând elogiile năstre bravei reuniuni de muzică și dirigentului ei dlui Kirchner.

Luni și Marți s'a făcut:

Excursiune

la Rîmnicul-Vâlcea și Călimănesci. Excursiuniștii au plecat din Sibiu Luni dimineața cu tren special. În program se prevedé visitarea orașului Rîmnic, băile de la Călimănesci, mănăstirea Cozia și Turnul.

MAI NOU.

Azi s'a deschis aici adunarea generală a învățătorilor archidieceșani. Sînt prezenți vreo 70 învățători și 6 învățătoare. La deschiderea adunării a luat parte și Escel. Sa Mitropolitul *Victor*, canonicii: *Gavr. Pop*, *Dr. Bunea* și *Dr. Marcu*, III. Dn *Iuliu Bardoși* și mai mulți profesori și căți-va preoți. Preș. *Muntean* deschidînd adunarea salută pe Mitropolitul, care răspundînd dăruiesce Reuniunii 100 cor. ședința s'a continuat și după prânz și și mâne Sâmbătă. Învățătorul *Cămpian* din Aghârbicîu a fost premiat pentru două lucrări pedagogice.

Noutăți.

Întru mărirea lui Dumnezeu. Dl avocat *Dr. George Popescu* din Turda, a edificat cu totă cheltuiala sa o casă parochială foarte frumoasă în comuna sa natală Jucul-de-jos. tr. Coșoana. Pentru sfințirea acestei case, care a costat peste 4000 cor. la rugarea marimimosului binefăcător, a fost trimis din partea Preav. Consistor Rsmul canonic *Dr. Augustin Bunea*, care Duminecă, în 29 Sept. n. asistat de protopopul *Simeon Pop* din Luna-de-Arieș. și de *Art. Godarcea* din Turda și de preoții *Vas. Hopârtean* din Gădălin, *Ioan Petean*, Corpadea, *Ioan Pop*, cooper. în Juc. a celebrat mai întâi sf. liturgie în prezența unui număr public din comună și jur. Cu acésta ocașie dl canonic a ținut o cuvîntare, îndemnînd poporul la jertfă pentru biserică și școlă și la urmarea exemplului dat de dl Dr. Popescu, căruia în numele I. P. S. Dlui Mitropolit și a Preav. Consistor, l-a adus publice recunoștință și mulțumită pentru binele însemnat ce l'a adus parochiei. După sfînta liturgie tot în prezența poporului și a preoților din jur: *Eliseu Moga* din Apahida, *Ioan Bochiș* din Topasăn-Craiu, a notarului *Boroș* din Juc și not. pens. *Bariș* din Stremț și a altora, a sfințit casele, cu care ocașie toți cei de față au fost stropiți cu apă sfințită și au sărutat sf. crucea.

Soliri personale. Mercuri dim. cu trenul de 9^{1/2} Escel. Sa Presf. Dn Mitropolit *Victor* a reîntors la reședința sa însoțit de Rsmul canonic *Dr. Vas. Hossu*. La orele 12. Capitlul mitrop. sub conducerea III. Sale a dlui preș. *Ioan M. Moldovan* s'a prezentat la Escelența sa felicitându-l de bun sos. Mitropolitul a răspuns emoționat și plăcut atins de urările de bine ale Vener. Capitlului.

Predici. Măne Duminecă, în 6 crt. va predica în biserică catedrală dl profesor *Aron Deac*.

Pentru fondurile archidieceșane. Prea cuv. sa Părintele *Dam. E. Domșa* Ieromonach basilitan în Blaș. a dăruit fondului Internatului de fetițe de aci suma de 10 corone.

În amintirea bravilor pompieri, cari la 25 Sept. 1848 au ținut cu vitejie niște trupelor turcesci, cari intrară în Bucuresci, s'a ridicat acum un monument pe dealul Spirei în capitala României. Desvélirea lui s'a făcut cu mare pompă, au fost de față și căți-va din pompierii de acum 53 ani. Monumentul represintă pe ingerul libertății, care întinde o mână unui pompier. ér în cealaltă ține o trîmbiță. Pe monument sînt gravate cuvintele: „Luptătorilor de la 13 Sept. 1848 — Poporul român recunoscător.“ Bétrânilor pompieri prezenți la acésta festivitate li-s'a dat o medalie comemorativă cu inscripția „Carol rege al României“ — „România, eroilor de la 1848.“

De la „Reuniunea română de agricultură din com. Sibiu.“ Acésta harnică reuniune va aranja la 27 crt. a XII expoziție de vite în comuna Ilinhav. Cu acest prilej se vor distribui 29 premii în suma totală de 200 corone.

Prigoniri și întemnițări. Dl Balteș, responsabil pentru redacția *Tribunei*, a fost din nou condamnat în procesul avut cu contele Lázár pentru vătămăre de onóre la 18 luni temniță ordinară și 4200 cor. pedepsă și la propunerea procurorului a și fost deținut în arest preventiv. — Dl Novacovici a fost osândit la Deva la 10 zile temniță de stat, 10 cor. pedepsă și cheltuelile procesului. Aceste toate în prėjma alegerilor și în vestita eră de dreptate alui Széll.

Constituire. Cu începerea anului școl. 1901^{1/2}, și elevii de la Institutul pedagogic gr. cat. archidieceșan din loc și-au ținut ședința constituantă sub presiul M. O. D. Ioan F. Negrutiș ca conducător. Ca oficiali au fost aleși v. președinte: *Valeriu Iozon* elev curs. III; secretari: *Ioan Besu* elev curs. III; redactor la foia inst. „Speranța“: *Traian Șuteu* elev curs. III; controlor: *Gregoriu Baciu* elev curs. III; bibliotecar: *Ioan Fleșeriu* elev curs. III; vice-bibliotecar: *Axente Geamăn* elev curs. III; de arhivarî pentru singuraticile cursuri: *Vasile Rus* elev curs. III; *Mihail Cucui* elev curs II și *Ioan Lupp* elev curs. I. ér în comitetul redacțional au fost aleși: *Nicolai David*, *Ioan Besu* și *Dumitru Răchită* elevi cursul al III lea; *Traian Brătou* și *Valeriu Besu* elevi cursul II lea și *Ioan Murășan* elev. curs. I. — Societatea de lectură „Andrei Șaguna“ s'a constituit în ședința ținută în 2^{1/16} Sept. a. c. sub presiul Prea onoratului Dn Director seminarial *Dr. Eusebiu R. Roșca* în modul următor: Președinte *Dr. George Proca* prof. sem. Vicepreședinte *George Tulbure* cl. c. III. Arhivar și not. al com. *Dumitru Borcia* cl. c. III. Notar al soc. *Nicolae Perian* cl. c. I. *Cassariu Ioan Todorean* cl. c. II. Controlor *Remus Roșca* sl. c. I. Bibliotecar *Ioan Florariu* cl. c. II. Vicebibliotecari *George Presmerian* ped. c. I. Redactor al foiei „Musa“ *Zabarie Mihăltan* cl. c. III. Econom *Ioan Dima* ped. c. III. Membri în comisiunea literară: *Augustin Bodea* și *Ioan Romoșan* clerici c. III. *George Bărescu* și *Nicolae Șonariu* cleric cl. II. *Aurelian Vancoa* și *George Tănt* cleric c. I. *Eugen Crăciun* și *Nicolae Vlad*, Stezar, ped. c. III. *Ioan Pascu*, ped. c. II.

De la postă. Direcțiunea postelor face cunoscut publicului, că pe viitor asignațiunile de bani, de coloré rosa, nu se pot folosi de cât în Ungaria, Croația și Slavonia, ér pentru Austria și provinciile adnexe, vor trebui să se folosescă mandate internaționale, cari au coloré galbenă, și pe cari va trebui să se indice tot de una și țara pentru care e destinată.

Ziar nou. „Poporul român“ e titlul unui nou ziar ce a început să apară de două ori la săptămână în Budapesta, în editura și redacția dlui *Dimitrie Birăuțiș*, tipograf. Costă pe an 4 cor.

„Orientul ortodox.“ Vestitul ziar francorus ce a început să apară la Bucuresci pentru a face propagandă rusescă — și-a sistat apariția, se vede, că n'au teren ideile propagate de el. Frații de dincolo au priceput de unde bate vîntul.

*****

(30) 8—?

Mai ieftin ca ori unde!

— „Hotel-Restaurant Coronă“ —

Aug. Coltor — Blaș.

oferesce On. Public român chiliile sale de óspeți modern mobilate, viuri curate de pe Têrnave și prima calitate de bere de la Steinbruch.

*****

PARTE SCIINȚIFICĂ-LITERARĂ.

HĂRTII VECHI

— pentru „Fôia diecesană“. —

Preaonorate Domnule Redactor!

În numărul 36. a. e. al prețuitei foi „Unirea“ am promis, că după publicarea „Memorandului“ scris de Basiliu Georgievici, paroch al suburbiului T. Fabric, protopopul districtului Timișorei și asesor consistorial neunit de acolo, voi să arătăm câte rele culturale și morale și defecționări de la limbă și națiune a adus cu sine alipirea bisericească a Românilor de Bizanț, Moscova, Carloveț.

Drept aceea trimițând pentru publicare acest memorandum însemn următoarele:

Poate, că nu puțin dintre frații neuniți s'au supărat de cuprinsul celor două documente publicate de mine în numărul 28, 29, 32 al „Unirei“ referitor la starea deplorabilă a neculturei lor, dar mai tare cred, că se vor fi mângâiat cu acea credință, că acele nu pot fi adevărate, de ore ce sînt scrise de bărbați uniți, și cari prin urmare aveau misiunea, pe cât li era cu putință, a stîrni aversiune față de confesiunea, carea nu e a lor. Fie liniștiți înse frații neuniți, că acei doi bărbați, nu au scris cele desfășurate de dînșii din preocupățiune sau antipatie ci din interesul viu, ce purtau în inima lor pentru binele public și progresul moral și cultural al bisericii și națiunii lor, cu atât mai virtuos, pentru că a-esta li-s'a poftit și de la împărăție (veți Unirea a. e. nr. 28, 32) și că prin urmare, cum-că acești bărbați (Petru Maior, și Vulcan) numai din acest motiv au scris documentele de mai sus, să dovedescă din cele două epistole ale lui Vasilie Moga, paroch din Szász-Sebes — apoi episcop neunit al Transilvaniei. Vă rog să publicați și aceste documente, până acum inedite, atât de interesante pentru cuprinsul lor. În una din ele se face amintire de doi preavrednici preoți și de bunăvoința lor către dînsul. Unul dintre acestia doi preoți cred, că va fi fost Petru Maior, care înainte de a ajunge de censor la Buda, a fost în apropierea lui, ca paroch în Szász-Régen. Că cele cuprinse în pomenitele scrisori a lui Maior și Vulcan sînt adevărate și fapte netăgăduite, se adevărează și din procedura Curții împărătesce urmată în cauza bisericească și culturală a fraților nostri neuniți, îndreptată și către comitatele Ungariei locuite de Români neuniți. Spre dovedirea acestui lucru servește și extrasul protocolului congregațiunii comitatense de Timișora din 3 Sept. 1822, nr. 2383, pe carele Basiliu Georgievici, și l'a luat de basă memorandumul său, înaintat pe calea aceluși comitat la Maestatea Sa, la primatul Ungariei și la Episcopul s. Vulcan, neîndoit adevărind prin acesta, ca un neunit, cum-că cele scrise de bărbații uniți mai sus memorați, până în punctul lor ultim, sînt adevăruri curate și fapte istorice nedisputabile. Drept aceea pe fie care om nepreocupat trebuie să-l cuprindă mirarea, că tocmai o fôie diecesană, ca și din oficiu desaproabă lucrarea mea pur istorică și cu abatere de la meritul ei, o converteză în chestiune confesională și pe mine mă învinuiesc de insolentă confesională

conscientă, firește numai din acea slăbiciune omenescă, că pe cum zice proverbiul „Dreptatea îți mănăcă capul.“ Dar spune-mi dl x—y, ce „insolentă“ este a publica documente oficioase și autentice, cărora, îndemnată de pretensiunile umanitare și a celei mai nobile binevoiențe, le-a dat naștere însăși Curtea împărătescă?

Deci frații neuniți nu au nici un titlu și pretext de a mă învinui pe mine, pentru că am scos la lumină documente, cari dovedesc starea bisericească și culturală tristă, chiar din motivul nefericitei desbinări bisericești de mama noastră Roma (cu carea uniți eram în credință încă și pe timpul regatului romano-bulgar al regelui Ioanitiu) și din alipirea lor către Bizanț, Moscova și Carloveț, pe cari istoria tuturor timpurilor îi dovedește de inimizii neîmpăcați ai bisericii și culturii naționale românești.

Drept aceea după modesta-mi opinie prin publicarea documentelor mai sus arătate, eu parcă ași fi câștigat titlul de mulțămire din partea fraților români neuniți, arătându-le toate acele rele, ce le-a adus și le aduce lor desbinarea de către corpul națiunii lor unite cu Roma și alipirea lor către străinii cel mai înverșunată inimizii a tot ce e Român.

Durere înse, că frații nostri Români neuniți parcă: „gură au și nu vor grăi, ochi au și nu vor vede, urechi au și nu vor auzi că nu este Spirit în gura lor“ și pentru acesta ei înșiși se dovedesc a sta încă de parte de adevărata însuflețire pentru biserica și cultura națională românească. Și chiar în sinul bisericii lor așa numite „autochefale“, ca și ore când Cleopatra, înșiși își nutresc șerpele veninos al distrucțiunii, chiar în butul pretensiunilor minții sănătoase de a-și cunoaște și încunajura greșala și a urma adevărul și dreptatea, continuând și mai de parte a-și provoca înșiși relele și desastrelor religioase și culturale bimilensare, îndurate de nefericitele colonii ale Marelui Traian, prin „autochefalia“ lor bisericească separându-se și lovind bazele puse de Christos bisericii sale adevărate.

Dar, că documentele publicate de mine referitor la starea deplorabilă bisericească și culturală a fraților neuniți, cuprind numai adevărul netăgăduit, acesta se documentează nu numai cu memorandumul, ce Vi-l trimit, ci în tocmai o adevărată și cel mai mare neunit și ortodox al timpurilor noastre Dl Dr. Georgiu Popovici, protopresbiter român în Lugos în cartea sa intitulată „Uniunea Românilor din Transilvania“ pag. 22, 23, unde vorbind despre timpurile începute de la bătaia nefericită de la Mohaci, 29 Aug. 1526 sau mai precis de la 1575, când în dieta Transilvaniei se decretă: că secta Valachilor să fie tolerată numai usque ad beneplacitum principis“ până la sfînta Unire, ajunge la următoarea concluziune: „Starea bisericii ortodoxe din restimpul acela se poate reasuma în următoarele: „autonomia bisericii nu exista de cât numai nominal. Mitropolitul și sinodul, despoiați de drepturile lor, erau suși în toate superintendentului calvin, carele purta și titlul de episcop român (oláh „püspök). Sinodul nu se putea ține fără scierea și învoirea lui. Toate actele sinodale trebuiau autorizate de dînsul, neputându-se nici unul emite fără voia lui. Sinodul și

„consistoriul erau controlați de dînsul. Era Mitropolitul, dacă se opunea, era în dată depus, ba chiar și maltratat.

„Aceste referințe n'au putut rămâne fără urmări foarte triste. Poporul pe lângă că era în stare helotică de iobagie, decădu încă mai tare în privința vieții religioase-morale și sociale; era clerul se afla în asemenea decădintă; el fu împins până la trepta cea mai de jos a culturii. Cunoștințele preoților nu se întindeau mai de parte de cât la puțin ceit și scris; de cultura teologică-sciințifică nu putea fi nici vorba, de ore ce în totă Transilvania nu se afla nici un singur institut de educațiune pentru preoți ortodocși, și puțina lor instrucțiune ce o aveau, o primiau pe la mănăstiri scurt înainte de chirotonie.“

„Așa era situațiunea bisericii ortodoxe, când evenimentele începură a da trebilor în Transilvania alt curs.“

În urma concluziunii citate a Dnului Dr. Georgiu Popovici de sine se impune întrebarea, că în cele ce am scris și publicat eu, ore zice-se ceva mai mult despre situațiunea tristă a bisericii ortodoxe din Transilvania, și despre cultura clerului și poporului român neunit? și ore situațiunii acestei triste, nu sfînta unire a noastră cu Roma i-a dat alt curs? Și ore situațiunea această tristă nu a perdurat și mai de parte la clerul și poporul român rămas desbinat de la Roma și bisericește supus străinilor? (veți Dr. G. Popovici op. cit. pag. 230—231, și memorandumul lui B. Georgievici). Și ore nu cu ajutorul uniților a scăpat de străinii inimizii, mijlocindu-li-se episcop român în Transilvania? (veți ambele epistole ale lui Vas. Moga). Drept aceea, după ce în cele publicate de mine nu am desfășurat numai cele ce se constatăză în memorandumul lui Bas. Georgievici și în istoria „Uniunii“ Dnului Dr. Georgiu Popovici, cum zice atunci Dl x—y, că aceste constatări sînt o simplă absurditate retorică și logică? pentru că despre altă parte adevărat este, că descendența comună a tuturor Românilor atât după limbă pe cât și după religie este de la Roma, căci „Românilor!“ — zice s. Paul către Români c. I. v. 8. — *credința voastră se vestese în totă lumea.*“

Deci după toate documentele mai sus arătate, rîul cel dintăi și mai mare și în carele toate celelalte se cuprind și carele a cauzat decăderea noastră bisericească și culturală și defecționarea Magnaților nostri și de la națiune și biserică, a fost și mai este încă: că desbinați bisericește de la Roma, față de Greci, Bulgari, Iliri, Sârbi și Magiari, superiori bisericești, ma nici învățători români în școlile poporale nu am putut avea, și prin urmare ai nostri în toate chestiunile religioase și culturale, necesar au fost împedcați de la totă influința, și aceia cari cutează a-și ridica cuvîntul lor în interesul națiunii, erau espuși celor mai mari persecuțiuni și nedreptăți din toate părțile, nefind fertat, ca superiorii nostri bisericești și școlari, dacă din întâmplare mai erau, să scie și să vorbească românește și să se numească Români. În chipul acesta din jertfele enorme, cu cari concurgeau Români la înființarea și augmentarea fondurilor naționale și pedagogice, ei nu aveau nici un folos,

ci din contră, ei cu acelea au contribuit numai la întărirea inamicilor și voitorilor săi de rău înșiși pe sine stricându-se amar și în cultură și moral și în avere materială.

Ce se ține de defecționările de la națiune, cauzate prin instrăinarea noastră bisericăscă de la Roma, fie destul a atrage atențiunea Onoratului public cetitor la ceea ce se întâmplă în Bucovina, și unde sub influința ortodoxismului românii se rutenisază.

Deci mea culpa Ortodoxismie autoche-fale! Cap de sineși însuși Christos a pus bisericii, și nu omeni îi pun.

Cu aceste sînt al Preanonat Dvöstre Oradea-mare, 24 Sept. 1901.

stimător:

Dr. Ioan Ardelean m. p.
prof. cens. de clasică filologie și
preot în pensiuie.

REFLEXIUNI

asupra articolului „la chestia rosariului” scris de „Un preot latin din România” apărut în nr. 37. și 38. al „Unirii” din Blaș.

Ori și care cetitor nepreocupat s'a putut convinge, că articolul subsemnăturii ce poartă data 23 Martie 1901 și apărut în nr. 12 al „Unirii” tractează o chestie rituală, isvorită din raporturile în care ne aflăm azi noi gr. cat. față de rom. cat.

Un on. preot latin din România abătându-se de la obiect, cu scop de a scote la ivelă absurdul tezei mele, sare îndărăpt 19 vécuri până la timpul Apostolilor, și mă întreabă: „În timpul Apostolilor nu a fost în armonie cu ideile, moravurile și obiceiurile omeniilor păgâni, nici credința, nici legea lui Christos, dar nici cultul, nici instituțiunile rînduite de însuși Apostolii, cu toate acestea Apostolii n'au dat cultului forma reclamată de cursul timpului și de civilizațiunea păgânăscă?” Firesce că nu; căci nici Christos n'a venit, nici Apostolii n'au fost trimeși de el a regula cultul păgânilor, ei a predica Evangelia la totă zidirea. „Qui bene distiquit, bene docet”, dar cine nu scie distinge între credință și lege, între cult și instituțiuni, acela torturază numai știința teologică și pătesce ca Sfinția Sa, voind a infunda pe altul, se infundă ei pe sine. Dar onorabile părinte! unde am zis, că credința lui Christos trebuie să poată fi adusă în armonie cu ideile, moravurile omeniilor? și de n'am zis, atunci să Sfinția ta îți permiti a serie neadevăruri la adresa mea, să nu scii să faci deosebire între credință și între cult.

Credința și legea lui Christos ca ade-văruri absolute nu cunosc tranzițiunii, dar că cultul și instituțiunile bisericii cad sub alte categorii, acesta o scie fiesce care preot ne-indușmănit cu teologia. Biserica lui Christos e plăsmuită din elemente divine și umane. Cele dintăi formeză „constituțiunea” bisericii, sau acel organism de aședemînt dumnezeesc, care ca „juris divini” rămâne pe veci nestrămutat; ér elementele umane constituiesc acelea „instituțiuni” ale bisericii, cari ca „juris humani” se pot schimba în cursul vécurilor prin auctoritatea competentă. Christos pentru ai săi, n'a lăsat anumite norme de ceremonii, el s'a rugat în genunchi, prosternut la pămînt sau aridicându-și mâ-nile spre binecuvîntare. Apostolii și invē-

țaceii aleși din sinul poporului jidovesc, își impliniau rugăciunile în modul lor îndătinat, numai în alt spirit. — dar că aceste rugăciuni au avut un adevărat timbru creștinesc, apare din frângerea pânilor și circularea pocalului — ca semn al creștinătății. Credința a fost tot una și în Catacombe, ca și după suirea creștinismului pe tron cu Constantin, dar forma cultului alta a fost în subteranele Romei, și alta e azi în Catedrala S. Iosif din Moldova. Ce e mai clasic în lucru, sfinția sa spre comprobarea tezei sale și spre combaterea mea aduce de dovadă: „Sacramentariul sf. Gelasiu Papa, revisuit de sf. Grigoriu Papa, care în ce privește esența să păstrează până în ziua de astăzi în biserica de Roma, pe cum îl rîndui-se s. Petru Apostolul.” Nici ai zis mare, nici nou lucru on. confrate! Părțile umane din sacramentariu le poate modifica și Leo al XIII-lea în secolul al XX-lea, pe cum le-a revisuit S. Gregoriu Papa în secolul al V-lea; dar materia sacramentelor, învățura revelată, elementul divin din acel sacramentariu nu-l poate schimba nici sf. Petru apostolul de s'ar scula azi din mormînt.

Tot cu aceea resuflare zice mai în colo onoratul confrate latin, că „nu este cu putință, ca cultul și instituțiunile bisericii să se schimbe după planul timpului și civilizațiunea din lumea acesta.” Referitor la cult n'am ce-l mai reflecta, dar față de instituțiunii am să-l arăt, că: Christos tot lucrul, ce-l atinge îl sfințește și materia o spiritu-lizează. Biserica încă începe cu Dumnezeu și gata cu Dumnezeu folosindu-se în cale-toria sa pămîntescă de mijloce esterne și simțibile; pentru aceea biserica a pătuns pururea în modul de cugetare a popórelor, a apretiat indigînte vécurilor, s'a asimilat dar nu s'a schimbat; desvoltarea ei inse s'a întimplat în armonie cu principiile dumnezeesci și în consonanță cu indigîntele reali, dă viastări noul și azi și crează instituțiunii nouă. Cum fac albinele fagurii, așa a construit biserica în timpul imigrațiunii popórelor, monarchiile mari din apus, și a tipărit semnul creștin pe civilizațiunea europeană — (Ghibbon) — și sinul acestei civilizațiunii îl făcu roditor prin instituțiunii operate formate după esemplul și spiritul moral al comunităților religioase — (Blanqui Hist. le econom. politique.) — „Mai târziu s'a ivit între popóre spiritul cavaleresc, și pofta de întreprinderi îndrăsnete; deci biserica a sfințit acest spirit îndreptându-l spre acțiuni sînte: din care a isvorit ordurile militare, resbelele cruciate, apărarea și onórea sesului debil. Lumea pofta avînturi curioase: biserica a sfințit și acesta poftă, propunendu-le de țintă cercetarea mormîntului sînt și alte peregrinaje. Mai târziu secularii au arătat mare poftă spre viața călugărescă: ér biserica plinind pofta acestora, a înființat orduri așa numite terțiare pentru laici. În zilele noastre în mod deosebit domnesce iubirea umanității și tendința de asociațiunii: și ecă biserica fundeză asile, orfanotrofe, casse de păstrare pentru sêraci, instituțiunii pentru bătrâni, pentru tineri, participă în congresele muncitorilor, e social-creștină; din care și orbul poate vedé, că biserica în ce numai poate să acomodeză după lipsele societății.” — (Revista Cat. din 1889 după G. Franke.)

(Va urma.)

Bibliografie.

A anărut:

Șematismul veneratului Cler al arhidiecesei mitropolitane gr. cat. române de Alba-Iulia și Făgăraș, pe anul Domnului 1900, de la sta Unire 200. Un prețios volum de 804 pag. cu o mulțime de ilustrații, hârtie fină, tipar curat și cuprins important. Se vinde cu prețul de 8 cor. Vom reveni.

Suplex libellus Valachorum text original și traducere făcută de Dr. Elie Dăianu, Sibiu 1901. pag. 67. prețul 1 cor. Tinerii din noua generație, de abia cunosc cu de a măruntul trecutul luptelor politice ale neamului nostru. Cărticica ce am primit scote la ivelă una dintre cele mai însemnate acțiuni făcute pe acest teren. Supplex libellus e memorabila cerere făcută de Episcopul Ioan Bob și Gerasim Adamovici, în numele poporului român și a fost adresată împăratului Leopold II acum sînt 100 și mai bine de ani. Recomandăm cetitorilor nostri cărticica acesta tradusă așa de succes de dl Dr. Dăianu. Se poate procura și de la Tipografia arhidieceșană.

Povețe pentru apărarea împotriva gâr-gărițelor cari sfredelesc mugurii, o broșură de 8 pag. format mic, tradusă și editată de reuniunea de agricultură din comitatul Sibiu. Prețul e 10 bani, o recomandăm economilor nostri.

Istoria dieceșei gr. cat. de Oradea-mare de Dr. Ioan Ardeleanu. Partea I. 1 cor. 60 b., partea II. 1 cor. 20 b., ambele 2 cor. 80 b., 20 b. porto, pentru teologi și învățatori sau pedagogi cu 2 cor. 20 b. ambele părți, se află spre vindare la auctorul. Oradea-mare, Nagy-magyar utca zgor. kath. elemi iskola.

Dr. Victor Onișor: Legiuirea țării noastre, cunoscînte de drept constituțional. Bistrița 1901 pag. 98 prețul 1 cor. Se ocupă cu legea despre alegeri: cerenrile electorale, dreptul de alegător ș. a. E menită să facă cunoscut cetitorului, dreptul ce-l are fie care, ca factor constituțional; să lumineze poporul în ce privește poziția sa în stat și ast fel să cunoscă importanța dreptului de alegător. Cartea era să se publice în biblioteca populară a Asociațiunii, dar autorul a revocat manuscrisul.

„Convorbiri Literare”, Nr. 9, anul 35 = 1901 cu următorul cuprins: St. O. Iosif, Cîntece. — St. O. Iosif, Sonete. — I. A. Bassarabescu, Șimpean, Păunescu & C-nia (schită) — P. V. Haneș, Corespondința din tinerete a lui Mihail Kogălniceanu — Iorga, Mama lui Constantin — Ș. I. — Sextil Pușcariu, Studii și notițe filologice I. Etimologii. II. Două sufixe nestudiate. G. Muruu, Drăgostirea între Daphnis și fată (idila XXVII din Teocrit). — Fl. Becescu, Pe Dunăre (poesie) — E. Hodă, Vida (baladă populară). — Gr. Taus, Morala lui Kant și adversarii ei (urmare sfîrșit). — Il. Chendi, Despre traducători români ai lui Heine.

Posta „Unirii”.

P. G. în R. n. Articolul, de care întrebați, n'a sosit la noi.

E. I. M. în S. m. Era prea lungă așa, am redus'o.

I. B. în V. Încă nu ni-ai comunicat datul de care te rugasem, te rog nu uita.

V. C. în C. Ai o promisiune neimplinită. Așteptăm.

D. D. în O. Îți atragem atenția asupra «nou-tăților». Salutare!

C. I. în S. În numărul acesta n'a mai fost loc, trimite și continuarea. Mulțumită.

Stana. Achităm an. 1899 și 1900. Cuietantă separată nu putem trimite pentru încunjurarea speselor. Ca document la rațiunii servește recepția postală, cu provocare la recunoscerea prezentă.

Sotelec. Achităm anii 1900 și 1901.
Cigani. Achităm anul 1898. În restanță mai stăteți cu anii 1899, 1900 și anul curent 1901.
Ibănesci, Dumbrava, Jucul-nobil, Tușin, Crestomeneș, Er-Hatvan. Achităm an. 1901.
Karó. Vă împlinim dorința. Achităm an. 1898 și 1899. Mai rămân în restanță an. 1900 și 1901, pentru achitarea cărora încă binevoiiți a Vă îngriji cât se poate mai lute.
N.-Kásson. Achităm an. 1900 sem. 2-lea și întreg anul 1901.
Suatul-de-sus. Achităm an. 1898. Binevoiiți a îngriji și de achitarea anilor restanți.
Madarász. Achităm an. 1900 sem. 2-lea și 1901 sem. 1.
Dej (Deés). Achităm an. 1894 sem. 2-lea și 1895 sem. 1.
M. on. Dem. Cionte. Am primit 12 corone, dar nu putem descifra parochia de pe coupon. Binevoiiți a ne avisa, la ce parochie să înregistrăm plățirea.
Mintul-rom. Achităm an. 1901 sem. 2-lea.
Tătărlava. Achităm an. 1899.

Editor și redactor răspunzător:
Aurel C. Domșa.

Inserate.

(31) 2-2

ANUNȚ!

Cu onoare sint rugați acei preacurati domni preoți, cari posed toate predicile lui Iustin Popfiu, fost preot de Oradea, și cari doresc să le vândă, să binevoiescă a-și comunica numele și prețul cu subscrierea, de ore ce se caută spre cumpărare.

Blaș, Septembrie 1901.

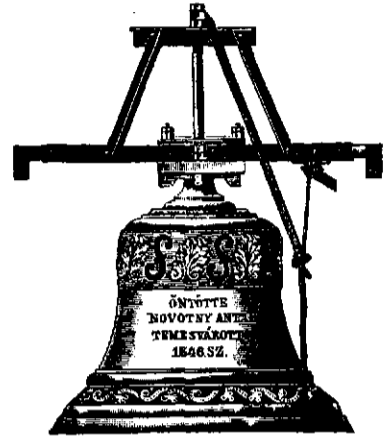
Tipografia seminarială.

La expozițiunea milenară din Budapesta de la 1896 premiat cu medalia cea mare.

Turnătoria de clopote și de metal a lui
Antoniou Novotny

(34) 45 - 52

în Timișoara-Fabric

se recomandă spre pregătirea clopotelor nouă, pe cum la turnarea din nou a clopotelor stricate, mai de parte spre facerea de clopote întregi armonioase, pe lângă garanție pe mai mulți ani, provădate cu ajustări de fer bătut, construite spre a le întorce cu ușurință în ori ce parte, în dată ce clopotele sint bătute de o

lăture, prin ceea ce sint mântuite de crepare. — Cu deosebire recomand

clopotele patentate găurite

de mine inventate și mai de multe ori premiate, cari sint provădate în partea superioară — ca violina — cu găuri după figura S și pentru aceea au un ton mai intensiv, mai adinc, mai limpede, mai plăcut și cu vibrarea mai voluminoasă, de cât cele de sistem vechiu, așa, că un clopot patentat de 327 kg. este egal în tonul unui clopot de 408 kg. făcut după sistemul vechiu. Mai departe se recomandă spre facerea scaunelor de fer bătut, de sine stătător, — spre preajustarea clopotelor vechi cu ajustare de fer bătut — ca și spre turnarea de țoțe de metal. Clopote în greutate de 300 kg. și mai jos se află tot de una în magazin.

Preț-curanturi ilustrate se trimit la cerere grătit și franco.

MERSUL TRENURILOR pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Maiu 1901.

Budapesta—Predeal				Copșa-mică—Sibiu—Avrig—Făgăraș			
Tren de persoan.	Tren de persoan.	Tren de școlari		Tren de persoan.	Tren de persoan.	Tren de persoan.	
10—	8.50	2.10	pl. Viena . . . . . sos.	1.50	1.50	6.20	2.21
8.30	5.45	9.15	Budapesta	7.10	7.50	6.20	4.43
11.31	9.02	11.12	Szolnok	3.22	5.32	3.25	11.30
1.33	11.33	12.47	P. Ladány	12.54	3.56	1.12	7.10
3.42	1.48	2.11	sos. } Oradea-mare . . . . . pl.	11.04	2.38	11.36	12.58
3.58	2.06	2.18	pl. } Mező-Telegd . . . . . sos.	10.44	2.31	11.17	8.50
4.38	3.08	2.50	Rév	10.07	2.01	10.42	1.20
5.20	3.45	3.26	Bratca	9.32	1.34	10.08	9.15
5.43	4.06		Ciucia	9.11		9.50	
6.31	4.52	4.16	B.-Huiedin	8.37	12.52	9.19	
7.16	5.32	4.52	Ghărbău	7.54	12.20	8.37	
8.06	6.24		sos. } Cluș . . . . . pl.	6.54	11.01	7.37	
8.33	6.59	5.55	pl. } Apahida . . . . . sos.	6.13	10.46	7.55	
8.50	8.30	6.11	Ghiriș	5.24	6.45	6.27	
9.07	8.59	6.27	sos. } Cucerdea . . . . . pl.	5.02	9.23	5.12	
10.14	10.29	7.26	pl. } Uioara . . . . . sos.	3.40	8.54	4.43	
10.41	11.16	7.50	Vințul de sus	3.11	8.49	4.33	
10.44	11.16	7.52	Aiud	3.04	8.49	4.33	
1.12	11.50		sos. } Teiuș . . . . . pl.	2.58	8.23	3.59	
1.34	12.20	8.16	pl. } Crăciunel . . . . . sos.	2.51	8.06	3.38	
1.52	12.46	8.32	pl. } Copșa-mică . . . . . pl.	2.29	8.00	3.02	
2.24	1.48	8.37	pl. } Mediaș . . . . . sos.	2.07	7.34	2.16	
2.53	2.17		pl. } Elisabetopol . . . . . sos.	1.42	7.08	1.44	
2.53	2.17		sos. } Sighișoara . . . . . pl.	1.09	6.56	1.25	
1.02	2.26	9.04	pl. } Hașfalău . . . . . sos.	12.56	6.50	1.06	
1.45	3.14	9.31	pl. } Homorod . . . . . sos.	12.11	6.37	12.49	
2.01	3.48	9.43	pl. } Agostonfalva . . . . . sos.	11.50	6.16	12.18	
2.15	3.48	9.47	pl. } Apăta . . . . . sos.	11.14	5.49	11.40	
2.33	4.08	10.01	pl. } Feldióra . . . . . sos.	10.55	5.42	11.33	
3.04	4.45	10.25	pl. } Brașov . . . . . sos.	10.24	5.28	11.16	
3.40	5.27	10.53	pl. } Timiș . . . . . sos.	9.45	4.23	10.08	
3.47	5.43	11.11	pl. } Predeal . . . . . sos.	9.35	3.50	9.22	
4.03	6.05	11.14	pl. } București . . . . . pl.	9.12	3.35	8.57	
5.35	7.52	12.26		7.46	3.15	8.27	
6.13	8.32	12.58			2.45	7.48	
6.48	9.09	1.16			2.18	5.11	
7.16	9.40	1.35			1.42	4.24	
8.—	10.25	2.09			1.12	3.32	
3.55	2.19				9.15	7.50	
4.40	3.01						
5.10	3.31						
11.55	9.10						

Notă: Orele însemnate în stânga stațiunilor sint a se ceti de sus în jos, cele însemnate în dreapta de jos în sus. — Numerii încadrați cu linii negre însemnează orele de noapte.